

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET LAPJA

ALAPÍTVÁ:
1862-ben

Főszerkesztő:
PÁPAI GÁBOR

1993.
SZEPTEMBER

CXXVIII. évfolyam

„Emberi kultúránk az erdő irtásával kezdődött
és csak az erdő megvédésével maradhat fenn!”
(Leibundgut)

Erdészeti Lapok
Az Országos Erdészeti Egyesület
folyóirata

CXXVIII. évfolyam 8. szám
(1993. szeptember)
HU ISSN 1215-0398

Szerkeszti: a szerkesztőbizottság. **Tagjai:** Agócs József, Apatóczky István, dr. Balázs István, dr. Bartha Dénes, Bolla Sándor, dr. Bondor Antal, Bús Mária, Gencsi Zoltán, dr. Göbölös Antal, Gyöngyössi Péter, dr. Kárpáti László, Kertész József, Kovács Gábor, ifj. Páll Miklós, Pápai Gábor (a bizottság elnöke), Rakk Tamás, Sántha Antal dr. Sonnevend Imre, dr. Szikra Dezső, dr. Szodfridt István, Varga Béla, Wisnovszky Károly.

FŐSZERKESZTŐ: PÁPAI GÁBOR

TERVEZŐSZERKESZTŐ: SÁGI MARGIT

Szerkesztőség: 1027 Budapest, Fő u. 68.
Telefon: 2016-293

Felelős kiadó: Dr. Lelkes Lajos
Kiadóhivatal: 1163 Budapest,
Koronafürt u. 44.
Telefon: 183-6575

Nyomdai munkák: Pilisi Állami Parkerdőgazdaság nyomdaüzeme, Budakeszi. Felelős vezető: Hegyi Ferenc.

A kézirat lezárva: 1993. augusztus 30.

Terjeszti: a Magyar Posta. Előfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál, a hírlapkézbesítőknél, a posta hírlapüzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodánál (HELIR), Budapest, XIII., Lehel u. 10/a. — 1900 — közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással, a HELIR 215-96162 pénzforgalmi jelzőszámmal. Egyes szám ára: 30,- Ft. Előfizetés fél évre: 180,- Ft, egész évre: 360,- Ft. Megjelenik havonta. Külföldön terjeszti a Kultúra Könyv- és Hírlap Külkereskedelmi Vállalat, 1389 Budapest, Pf.: 149.

Az évi előfizetés ára: 10 USD

СОДЕРЖАНИЕ

Выездная сессия Венгерского Лесного общества

1993. KAPOSVÁR

TARTALOM

VÁNCORGYŰLÉS '93

Elnöki megnyitó	257
<i>Gereta Ferenc:</i> Haracsi Lajos 1898-1978.	258
<i>Szántó Gábor:</i> Somogyi erdők	261

TEREPI BEJÁRÁS

Zselici ezüsthársas-bükkös állományok természetes felújítása	265
Az ezüsthársas elegyes állományok génekészletének megőrzése a Zselicségben	266
Lábodi bemutató	267

KÖZGYŰLÉS

Főtitkári beszámoló	269
Ellenőrző bizottsági jelentés	271
Emlékérmek átadása	272
<i>Dr. Majer Antal:</i> „Az erdő poézise” című antológia ürügyén	271
Sajtótájékoztató	276
Miniszterelnöki levél	276

ELŐADÁSOK

<i>Dr. Szabó János:</i> Az erdőgazdálkodás új irányvonalai és hazai vonatkozásai	277
<i>Dr. Tarján Lászlóné:</i> Zselic története és természetvédelmi értékei	279
<i>Dauner Márton:</i> Erdőgazdálkodásunk időszerű kérdései	280
HOZZÁSZÓLÁSOK	285
A vándorgyűlésen résztvevők névsora	288
EGYESÜLETI HÍREK	290

INHALT

Wanderversammlung 1993.
Kaposvár

CONTENTS

The Hungarian Foresters Assembly '93.
Kaposvár

Program

Augusztus 6.

- 10.30 Indulás a Zselicségbe
 11.00 Dr. Haracsi Lajos – emléktábla avatása
 11.45 Zselici ezüsthársas-bükkösök nevelése, természetes felújítása különböző szakaszainak megtekintése (terepi bemutató, szakmai előadás)
 12.45 Ezüsthársas-bükkös génrezervátum (terepi bemutató, szakmai előadás)
 13.30 Ebéd Ropolyban
 15.30 Indulás Lábod térségébe
 16.30 Vadkárosítási, védekezési bemutató (terepi bemutató, szakmai előadás)
 18.00 Indulás Kaposvárra
 19.30 Vacsora, baráti találkozó

Augusztus 7.

- 7.30 Reggeli szálláshelyeken
 9.00 Közgyűlés, a Pannon Agrártudományi Egyetem nagytermében.
 Beszámolók, hozzászólások.

Kardosfán dr. Haracsi Lajos professzor szülői házánál kezdődött a vándorgyűlés hivatalos programja. A zászlódszobába öltözött házfalon az emléktábla előtt nyitotta meg elnökünk a vándorgyűlést a Himnusz hangjai után.

Schmotzer András, elnök:

Kedves külföldi és hazai vendégeink. Nagy örömünk-re szolgál, hogy harminchárom év után ismét Somogyországban tarthatjuk hagyományos vándorgyűlésünket. E hely hazánk rendkívül egyedi tája a maga szépségével, gondjával egyaránt. Kérem Bóna József vállalati biztos urat, hogy a Sopronban felszentelt zászlónkra a hagyományteremtés folytatásaként kösse fel gazdaságuk szalagját, és a vándorgyűlést nyissa meg.

Tisztelettel köszöntöm az Országos Erdészeti Egyesület vándorgyűlésének valamennyi résztvevőjét a Somogyi Erdő-és Fafeldolgozó Gazdaság minden dolgozója nevében.

A vándorgyűlések 126 éves története során a szakmai tapasztalatok kicserélése mellett mindig fontos cél volt az erdészársadalmat érintő gondokról, nehézségekről is szót ejteni és teret biztosítani a szakmai véleményegyeztetés mellett az emberi, baráti kapcsolatok elmélyítésére.

Átalakuló társadalmunk ma nagyon sok megbeszélni való kérdést ad, amelyek megvitatása során talán soha sem volt fontosabb mindnyájunknak szem előtt tartani a vándorgyűlésünk mottójaként választott gondolatot: „Emberi kultúránk az

erdő irtásával kezdődött, és csak az erdő megvédésével maradhat fenn.”

A ma erdészének elsődleges feladata erdeink védelme, gyarapítása úgy, hogy közben megfeleljen a gazdasági élet elvárásainak is. E munka során mi – erdészek – gyakran kerülünk szembe szélsőségesen megfogalmazott igényekkel, gyakran kerülünk konfliktushelyzetbe kisebb-nagyobb csoportok vélt vagy valós érdekeivel.

Kívánom, hogy a nálunk töltött napok járuljanak hozzá az ellentmondások tisztázásához, az érdekelletetek feloldásához. Remélem, hogy a szakmai bemutató témájával és látni-valójával ehhez kellő indítást ad.

Kérem vendégeinket, hogy ne csak a vándorgyűlés közgyűlésén elhangzott előadások és hozzászólások során, hanem napközbeni beszélgetések alkalmával is, segítsenek bennünket, mindnyájunkat a legjobb, a legeredményesebb szakmai és emberi magatartás kialakításához.

Bizom abban, hogy sikerült alkalmas és méltó körülményeket biztosítanunk – az előkészítéssel, szervezéssel – az erdészársadalom éves ünnepére.

Kívánom, hogy a vándorgyűlés minden kedves résztvevője tekinthesse majd eredményesnek a nálunk eltöltött időt, érezze jól magát, erősítse barátságait és értékelje majd hasznosnak a szakmai napon látottakat és hallottakat.

Valamennyi vendégünknek kívánok eredményes munkát, tartós egészségét.

Jó szerencsét!

Elnök:

Felkérem ezután *Légrádi Imrénét* született *Haracsi Lenkét*, hogy a táj nagy szülőiténék, édesapjának, *Haracsi Lajos* professzornak emléktábláját leplezze le, és beszédét tartsa meg.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Megtiszteltetés és öröm számomra, hogy részt vehetek az Önök vándorgyűlésén és ezen belül édesapám emléktáblájának avatásán.

Köszönöm ezt a Somogyi Erdőgazdaság vezetőinek, az Országos Erdészeti Egyesület vezetőségének és a vándorgyűlés szervezőinek, *Bóna József* igazgató úrnak, *Gelete Ferenc* mérnök úrnak, és nem utolsósorban *Pinter Ottó* mérnök úrnak, a rendezőbizottság elnökének.

Meg vagyok hatva, és köszönöm azt a gestust is, hogy édesapám régi munkatársai, szakmai utódai emléktáblával tisztelegnek egy *erdőmérnök* előtt, aki már 15 éve nincs közöttünk...

Szándékosan használtam az *erdőmérnök* szót. Édesapám számára ez volt a „rang”. Bármilyen beosztásban volt is, mindig az erdőt, az erdő védelmét, a faállomány őrését és megőrzését, fejlesztését tartotta legfontosabb feladatának. És bárhol végezte is ezt a munkát, mindig somogyi embernek tartotta magát, büszke volt szükebb hazájára.

Engem is erre a kettőre nevelt elsősorban. Akkoriban még lányok nem választották az *erdőmérnöki* pályát, nem is került ez otthon szóba. De emlékszem kislány koromra, amikor több ízben elvitt magával egésznapos körúttjára a soproni erdőbe, és közben a fákról, az erdők szépségéről, az ezzel kapcsolatos tevékenységekről folyt közöttünk a szó.

Meghatározó számomra az is, hogy én is Somogyország szülőtte vagyok és vallom magam annak a mai napig. Büszkén és egyre nagyobb nosztalgiával, talán éppen azért, mert életem legnagyobb részét nem itt éltem le. De Kaposváron születtem, ez a hely pedig, ahol most állunk, nagypapám lakhelye volt, aki uradalmi erdészként szolgált itt. Egészen kicsi voltam, amikor nyaraként idelátogattunk nagyszüleimhez. Emlékszem, hogy mindig volt a disznóutban néhány csikós kismalac, bizonyítva az erdőben élő állatok szoros közelsé-

gét az erdőben élő ember gazdaságához. És emlékszem a hajnalokra, amikor nagypapám beavakodott az úgynevezett tisztaszobába – ahol szülőimmel aludtunk –, hogy a ládából elővegye az aznapi időjárásnak megfelelő erdészruhát és a féltve őrzött puskát. Így indult erdei útjára mindennap.

1945-ben azután édesapámat Kaposvárra helyezték, én pedig itt végeztem a gimnáziumot. Ezek az évek tettek somogyivá, alkották meg lelkemben azt a ma is élő érzést, hogy ez a vidék a hazám.

A kaposvári Munkácsy Mihály Gimnáziumban érettségiztem. Alma materemmel azóta is kapcsolatban vagyok olyan módon, hogy volt osztálytársaimmal évtizedeken át, 5 évenként megtartottuk érettségi találkozóinkat.

Magam is pedagógus lévén tudom, hogy ez egészen szokatlan kötődés jele. Iskoláinknak most lesz a 75 éves jubileuma, amelyen 1994 elején szintén részt kívánok venni. Ha Kaposvárra érkezem, úgy érzem mindig: *hazajöttem*. Megdobogtatják szívemet a régről ismert és egyre szépülő utcák, épületek, a somogyi falvak neve, amelyeken ideutazva átsuhanunk.

Kardosfán nem voltam több mint negyven éve. Legutoljára: talán két nyáron is középiskolás koromban itt nyaraltam apám barátjánál, a drága, melegszívű *Fürst Elemér* bácsinál, aki akkor itt volt *erdőmérnök*.

Köszönöm Önöknek, hogy ezeket az emlékeket most felidézhetem lelkemben, szívemben.

Nagypapám háza, rajta apám megbecsülésének emléke, a másik ház, ahol Elemér bácsi lakott... Kardosfa.

Ez a múlt.

De van jövőendő is. Nem volt felnőtt kort megért testvérem, az egyetlen bátyám csecsemőkorban halt meg, nem ismertem, de az ő emlékét is őröm. Nekem 38 éve tartó boldog házasságomból két lányom született. És közülük van a legnagyobb boldogság, amit ember megérhet: három unoka.

Mindhárom fiú. Unokatestvérek. A legnagyobbik, Zoltán, itt van velem. Ő az én férfikisérőm, bár csak 14 éves, de szeptembertől már gimnazista lesz.

Talán a három fiúunoka valamelyike választja majd dédapja pályáját...

Még egyszer köszönöm a megbecsülést, a vendéglátást, és hogy itt lehetünk.

Isten áldja az erdészeket!

Dr. H. C. Dr. Haracsi Lajos 1898–1978.

Somogyban 1898. április 9-én, Toponár zselicségi községben erdész nagypapja házában született. Később szüleiivel a kardosfa-pusztai erdészházban laktak. Itt töltötte gyermek éveit, itt ismerte meg az erdő életét – az erdész fia az erdő szerelmese lett.

Nemzedékes hagyományok kötötték az erdőhöz. A Haracsi család a Zselicég egyedüli olyan családja, amelynek erdész családfája 1791-ig visszavezethető. Apja erdőőr, nagypapja, dédapja erdészek voltak. Mélyen az otthonából hozta magával az erdő és a természet szeretetét.

Elemi iskoláit Toponáron végezte, Kaposváron érettségizett. 1920-1930 között a soproni Bánya- és Erdőmérnöki Főiskola hallgatója volt – 1924-ben szerzett erdőmérnöki oklevelet.

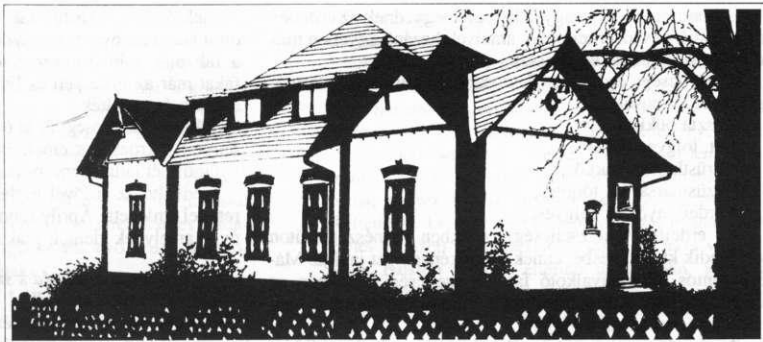
1935-1937-ben a Pázmány Péter Tudomány Egyetemre járt ösztöndíjjal. Itt készített doktori disszertációja: „Adatok

a levéltetvek biológiájához” c., amelyet „Summa cum laude”, 1937-ben védett meg. 1943-ban magántanári képesítést szerzett a József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, Bánya- Kohó- és Erdőmérnöki Karán.

Az 1924-1927 évek között a soproni Bánya- és Erdőmérnöki Főiskolán mint tanárségéd tevékenykedett, 1928-ban a miskolci erdőgazgatóságon magasépítési munkakörben, majd még 1928-tól szőlőföldjére, Kaposvárra került, ahol erdőművelési munkakört töltött be. 1933-tól az Erdészeti Kutató Intézet soproni telepén erdővédelmi munkakörben dolgozott. Munkája kiterjedt a soproni Tanulmányi Erdőgazdaság irányítására is. 1948-tól a Magyar Állami Erdőgazdasági Üzemek (MALJ.ERD) kinevezésével hazájába, Kaposvárra került. Erdőgazgatónak neveztek ki, később ugyanitt vezérigazgató lett. 1950-ben az Erdőközpont és az Erdőgazdasági Nemzeti Vállalatok alakulásakor a Földmü-

Dr. Haracs Lajos

A ház, ahol gyermekkorát töltötte...

velésügyi Minisztériumba került osztályvezető beosztásba. 1951-ben a soproni egyetem erdővédelmi tanszékének vezetésével bízták meg. Ezt a feladatot nyugdíjba vonulásáig, 1968-ig látta el. Közben 1952-1954 között az önállósult Erdőmérnöki Főiskola első igazgatója lett. Később az egyetemmel válás után az intézmények vezetésében igazgatóhelyettesként, majd dékánként is részt vett.

Az első publikációja 1928-30-ban jelent meg, „Két figyelmet érdemlő fafaj” címmel, amelyben a **somogyi ezüsthárs és virágos kóris állapotát dolgozta fel**. 1943-ban írta az „Erdészeti Zsebnaptár” erdővédelmi fejezetét. Közben számos dolgozata jelent meg az Erdészeti Kísérletek és az Erdészeti Lapok c. szakmai folyóiratokban. 1953-ban a Mezőgazdasági Kiadónál jelent meg az „Erdővédelem” c. szakönyve. Nyugdíjba vonulása után, 1969-ben jelent meg az Akadémiai Kiadónál, összefoglaló nagy műve az „Erdészeti növénykörtán”. Az erdészeti tudományok közül elsősorban az erdővédelemtan területén ért el kiemelkedő eredményeket. Több mint 25 év munkája fekszik az „Erdészeti növénykörtán” c. munkájában, amelynek gerince az erdészeti-leg fontos gombafajok tárgyalása. Műve ma is alapvető tudományos munkának számít.

A másik szakágazat, amelyben figyelemre méltó tudományos tevékenységet folytatott, az erdőművelés volt. Ökológikus szemléletét tükrözi 1941-ben megjelent dolgozata az erdő táplálkozásáról. Vitát folytatott az „Erdőgazdaság” 1947-1948-as évfolyamaiban az erdeifenyő ökológiájáról. 1950-ben az „Agrártudomány” közölte eszmefuttatásait a haladó biológia elveinek erdőgazdasági alkalmazásáról. Nem maradt ki kora nagy, összefogott tudományos erőfeszítéséből, az erdőtipológia megalkotásából sem. 1958-ban az „Erdészettudományi Közlemények”-ben jelent meg összefoglalása Magyarország természetes erdőfajtaairól, majd a lapályi erdőtüpusokról és faállomány szerkezetéről. Elsősorban az erdőtipológia és az erdőművelés foglalkoztatta.

Somogyban 1948-ban hozta létre a Vörsei „Erdei szakmunkásképző tanfolyamot”, amelynek működtetésében tevékeny szerepe volt. A somogyi erdők helyszínén megtartott minden előadása „esemény” volt. Maig is maradóan élményt jelent az akkori résztvevőknek. Az egyetemi oktató-nevelő munkájának kimagasló eredménye az, hogy az erdő szeretetére, hivatásudatára és emberséges magatartásra nevelte hallgatóit. Rendkívüli oktatói egyéniség volt. Szügesztvív erővel fordította több mint ezer tanítványa figyelmét

a korszerű, új ismeretek, a hagyományos erdőszerszertet és a mindenkor szükséges erdész hivatástudat irányába.

Mint embert a puritán egyszerűség és a mindenkori közvetlenség jellemezte. Ezért szerették hallgatói és munkatársai. Sokoldalúan képzett, gyakorlatias erdőmérnök, de egyes rész-feladatok megoldásában elmélyült tudós tanár volt.

Az Országos Erdészeti Egyesületnek 1926-tól volt tagja. Somogyban eltöltött éveiben, jelenlétével, szervezésével élt és működött az először 1906-ban létrehozott, majd 1925-ben újjászervezett Erdészeti Egyesület. Számos kiváló kollégáját tudta megnyerni és magával ragadni. Több szakmai és természetvédelmi kérdést vitáltak meg. Ezek között volt a somogyi homokság kérdése, és a zselici ezüsthárs jelentősége. Az ország és Somogy erdőgazdasága érdekében végzett tudományos és gyakorlati működésének eredményeképpen 1948 decemberében az Országos Erdészeti Egyesület elnökévé választották. Erre a tisztségre 1951-ben ismételtlen megválasztották.

Az Erdő c. tudományos szaklap szerkesztőbizottságának aktív tagja volt, a Mikológiai Társaságnak pedig nagyon hosszú időn át elnöke.

Tudományos munkásságért 1951-ben a Magyar Tudományos Akadémia a mezőgazdasági (erdészeti) tudományok kandidátusa tudományos fokozattal tüntette ki. Az oktató és nevelő munkában elért eredményeit ismerték el 1963-ban a Munka Érdemrend Arany fokozatával. 1970-ben az Erdészeti és Faipari Egyetem tiszteletbeli doktorrá avatta, majd 1974-ben aranydiplomával tüntette ki és az „Erdészet Kiváló Dolgozója” kitüntetést kapta meg. Szakmai és egyesületi tevékenységéért 1966-ban Bedő-díjjal tüntették ki.

Tanulmányaiban többször visszatérő téma a somogyi tájak két jellemző fajafa: **az ezüsthárs és az erdeifenyő jelentősége.**

33 évvel ezelőtt, az 1960. évi kaposvári Országos Erdészeti Egyesületi vándorgyűlésen részt vett. Mint a somogyi táj nevelte, aki két ízben gyakorlati szolgálatot is teljesített itt, Somogy jellegzetes állomány-összetételére hívta fel a figyelmet. Hazánk erdőitáji között ezen a vidéken fordulnak elő őshonosan az összes hazai fafajok, így fafaj-összetételében a leggazdagabb és meglehetősen jónövekedésű, sok fafajból álló buja erdőt alkotnak. Az itteni erdők főfajai a bükk, kocsányostölgy, cser, erdeifenyő, ezüsthárs, gertyán.

Őshonosan és elég nagy arányban elegyednek az erdőben az ezüsthárs és az erdeifenyő, amelyek hazánk egyetlen más táján sem társulnak egymással.

A zselicségi erdőben fontosabb jőszerkezetű, természetes erdőtüpusok:

- tiszta bükkös,
- kt. tölgyes bükkös,
- ezüsthársas bükkös,
- ezüsthársas kt. tölgyes,
- erdeifenyős kt. tölgyes.

Az erdeifenyő a zselicségi erdőben természetes úton elegyedik kt. tölgyesbe, ennek termőképességét javítja. Másik fontos állományalkotó fajafaj a zselicségi erdőben az ezüsthárs. Az erdőszerkezetben különleges szerepe van, mert a hársak közül a legjobb növekedésű.

Az ősi, híres zselicségi erdész nemzetség legkiválóbbjának nehéz volt az útja. De bármerre is szólította az erdész szolgálat, dr. Haracsi Lajos mindig somogyinak érezte és vallotta is magát. Minden alkalommal „hazajött”, ha erre módja volt. Az utolsó „lithonléte”-kor, már nagyon korosan, könnyező szemmel mondta: „Jó volt mélyet lélegezni a tiszta levegőből és elgyönyörködni a Zselic őshonos sudár »legényibens«, az ezüsthársas bükkösben...” Ekkor a Zselicségben természetes felújítással és tisztítással az egyik helyen tizenkilenc, a másik helyen huszonegy évesek voltak

a bükkök és az ezüsthársak. Ahol ezek most nevelkednek, ott a hatvanas években százéves bükköset termeltek ki. Ezek a fák már a jövő évezredének hoznak hasznot. Ezeket a fákat már az Erdészeti és Faipari Egyetem volt tanítványai ültették és nevelték.

Látható büszkeség ült ki öreg arcán és a megelégedettség fényeit tükrözték szemci. Boldog volt, mert tanításainak gyümölcsét látta beérni nevelteinek munkája nyomán.

Kedvelte az erdővel foglalkozó irodalmat. Különös szeretettel emlegette Áprily Lajos: „Szeret az erdő” c. költeményét, amelynek kiemelt szakaszát élete értelmének vallotta:

„...Engem az erdő véd s szeret,
utaimon erdők kísérek:
bükkök, gyertyánok, égerék,
tölgyek. Fenyők is. Egig értek...”

Azonban többször, mosolyogva megjegyezte, hogy Áprily Lajos sohasem járhatott a Zselicségben, mert ha látta volna a Zselicséget, akkor az Ő kedvenc fáját, az ezüsthársat nem hagyta volna ki verséből.

Mi, somogyiak magunkénak tudjuk Haracsi Lajost. Büszkék vagyunk az emberséges emberre, az ifjú generációk nevelőjére, a nagy tudósra.

Geleta Ferenc

Magyarország vármegyéi és városai: Somogy vármegye (részlet)

Szerk.: Borovszky Samu (1915)

Erdészeti. A vármegye agyagos és homokos vályogtalaja az erdőnevelésre nagyon alkalmas; az agyagos vályogtalajokon a tölgy, bükk, cser és gyertyán az uralkodó fa, a homokos talajokon pedig a fenyő, akác, nyír és nyárfa. Az éghajlati viszonyok szintén kedvezőek az erdőművelésre. E kedvező viszonyok következtében a legértékesebb lomblevelű fák; a tölgy, cser, bükk, gyertyán feltalálják tenyészigényeiket. Somogyban igen szép zárt lomblevelű fáktól alkotott erdőket találunk. A kedvező éghajlati viszonyok következtében a homoktalajokon is igen szép fenyveseket, akác-erdőket és nyíreseket, sőt tölgyeseket is lehet találni. A fekvés is kedvező, mert a vármegye domborzati viszonyai szelidek és a halmosabb vidékeken is kevés a meredek lejtő; de még ezek sem annyira meredek, hogy az erdősítésre alkalmatlanok volnának.

Somogyban, a kataszteri nyilvántartás szerint, 1912. év végén 209.446 k.hold erdő volt, a mi az összterület 18 százalékának felel meg. Ez a terület azonban apadóban van, mert a magánkényszerű erdők irása nem szünetel. Az idevonatkozó törvényes intézkedések következménye, hogy rendszeres és szakzerű erdőkezelés csak a kötött erdőbirtokokon és azokon a magánerdőbirtokokon van, a hol rendszeres üzemtervek szerint, szakképzett erdészek vezetik az erdőkezelést. Így nagykitérjedésű és kiváló szép erdek vannak

a vármegyében: hg. *Esterházy Miklósnak*, hg. *Festetics Taszilonak*, gróf *Festetics Pálnak*, gróf *Ilyusy Józsefnek*, gróf *Zichy Bélának*, özv. gróf *Széchenyi Imrénének* srb.

Erdőgazdálkodás. Az erdők kihasználása szempontjából az üzemtervek akként vannak megállapítva, hogy a bükk-, tölgy-, cser- és gyertyánerdők műfatermelés céljából 80, 100, 120 éves tűzfanyterés céljából 60 éves turnusokra vannak beosztva; az akác-erdők 20 éves, a fenyőerdők 60 éves fordákra vannak osztva; de ez a beosztás csak a nagyobb kiterjedésű erdőkre érvényes, míg a kisebb erdőbirtokok csaknem kizárólag a tűzifaszükséglet termelésére szorítkoznak.

Értékesítés. Az így kezelt erdők jóvedelmezősége természetesen tetemesen növekedett is. A fáraak Somogyban 1913-ban a következők voltak: Műfának alkalmas tölgy m^3 20 koronától 50-ig, a bükk: m^3 15 kor., cserfa m^3 12 kor., szilfa m^3 15 kor., barkóca, berkenye, kőrtefa m^3 15 kor., kőrisfa, akácfa m^3 20 kor., hársfa m^3 12 kor., juharból, hársból, fenyőből kizárt hasábfá és hengerfa méterje 3.75 kor., botfa méterje 3 kor., galyfa méterje 2 kor. A szállítási viszonyok eléggé tűrhetőek.

Erdősítés. A vágások pótlása leginkább alátelítésekkel történik, a melyre a kocsánytalan tölgyfák a legkedveltebb; de használják a kocsányos tölgy- és

csermakkort is. Az erdei tisztások és vágások hézagainak pótlására facsemetéket használnak, a melyeket a csemetekertekben állítanak elő. Minden nagyobb erdőbirtoknak megvan a maga csemetekertje, a községi és egyéb állami kezelés alatt levő erdők részére pedig, az államerdészeti hivatal, kaposvári csemetekertjében állítja elő az erdei csemeteket, melyekből éventenként kb. 3 millió csemetét osztanak ki ingyen. A magánkézen levő erdőknél a felújítás leginkább csak sarjadzással történik; kevés helyen gondolnak a rendszeres felújításra, s épp ezért a magánkézen levő erdők a rendszertelenség képét nyújtják.

Az 1879. évi XXXI. t.-cz. rendelkezései szerint, az állami kezelés alá tartozó erdőbirtokok vezetését a kaposvári állami erdészeti hivatal látja el; a nem állami kezelés alatt levő, de kötött erdőbirtokok kezelésének ellenőrzését pedig a pécsi kerületi adófelügyelőség végzi.

Károk. Az erdei károk itt nem nagy jelentőségűek. Még legnagyobb kárt okoz az ú. n. *Ocneria Dispar* nevű hernyó, a mely a falevelek lerágásával az erdő fejlődését némileg visszaveti. Megemlítendő még az utóbbi években fellépett lisztharman, mely leginkább a tölgyfák leveleit lepi el és teszi tönkre. Viharkár nem igen fordul elő.

Vadászat. Somogy vadállománya mennyiségileg és minőségileg is a legjobb hírnévnek örvend. Herczeg *Festéck*

Taszió berzenczei vadászterületei és vadászati világhíreik.

A vármegye főurainak legnagyobb részénél a vadállomány nemcsak kímélésben és gondozásban részesül, hanem mesterségesen is tenyésztik és annyira szaporítják, hogy az őszi vadászatokon egy napon 1000–2000 vad kerül terítke. Az apróvad tenyésztésénél leginkább az angol fázánfélékre fektetik a főszűrt, melyek tojásait összeszedik és kotlóstűkkel kelteik ki. De a nyúl- és folygyvadászat is igen élvezetes itt. Szép vízivadászatok vannak a Dráva vidékén és a Balaton mentén elterülő nádasokban, a hol a vadréczék és vadludak nagy számban keltenek és tenyésznek. Az apróvadak elszaporodását, a kímélés, gondozás és tenyésztés mellett, a dúvadak rendszeres irtása is előmozdítja.

De nagyvad is sok található Somogyban, nemcsak a zárt vadaskertekben, de szabad területeken is. Általában azt tartják, hogy mind a vadaskertekben elejtett dárnyvadak lapátjai, mind a szabad területekről származó szarvasgancsok, súlyra nézve elsőrendűek és a kiállításokon az első díjakat és kitüntéseket nyerik. Szép számmal található a vaddisznó is, ámbár nagy kártételei miatt üldözik.

Nagy az őzállomány is, mely az egész vátrnegyében, még a kisebb erdőkben is, a hol nem irtják, szép számmal fordul elő.

Somogyi erdők

Somogy megye hazánkban a Balatonnal ékesített, szelíd dombvidékek rónaságba hajló, erdőkkel borított homokbucák tája.

A rómaiak makkos Pannóniaként említik, ahol „vad ökrökre”, feltehetően őstulokra vagy bölényre vadásztak, és már ebből a korból nagy erdőirtások emléke maradt fenn. Római forrásokból ítélve, Pannóniát kiterjedt tölgy, cser és bükk erdőségek uralták. Somogy erdeit ismerők előtt nem titok, hogy a Balatontól a Dráváig, még a Somogyi-homokvidék tölgyesei között is szórányosan, a dombvidéken pedig összefüggő társulásként előfordul, illetve gyakori a bükk.

A növényföldrajz Somogy területének megközelítően a nyugati felét a gyertyános-tölgyesek, keleti felét a zárt tölgyesek, a Zselic magvát és a Zala-menti dombvidéket a szubmontán bükkösök övéhez sorolja.

A megye erdő- és erdészeti hasznosítás alá vont területe 187 ezer hektár, beleszámítva a somogyi jellegzetességek közé tartozó mintegy 15 ezer hektár fás legelőt, más néven legelőerdőt is, melyet a helytörténeti írások szerint hol erdőként, hol legelőként tartottak számon.

Somogy jelenlegi tényleges erdősisége 27%. A legmagasabb a Zselic és a Déli-Pannóniát erdőgazdasági táj erdőaránya egyaránt 29%, ezt követi a Somogyi-homokvidék 28%-os erdőterülete, míg meglepetésre a Külső-Somogyi-dombvidéken csak 16% az erdő.

Dr. Csötre Pál kutatásai szerint (periratokból számított arány) 1230 táján Külső-Somogy erdősisége 15%

körüli lehetett, ezek szerint a letűnt hét és fél évszázad alatt alig változott.

A megye erdőterületének a legnagyobb arányú csökkenése a XIX. században következett be. *Fényes Elek* 1847-ben kiadott művében még 538 ezer, *Kiss Elemér* 1935. évi munkájában 200 ezer kh erdő szerepel. Mintegy kilenc évtized alatt a csökkenés 338 ezer kh 63%, mai szemmel nézve az arány még akkor is katasztrofális, ha az adatok fenntartás nélkül nem vethetők össze.

Somogy erdeinek domináns fajfajai: a tölgyek (zömmel kocsányos tölgy) 25, az akác 17, az éger és fenyő egyaránt 13, a cser 12, a gyertyán 7 százalékos területarányal, míg a bükk, hárs, nyárak egyformán 3, az egyéb fafajok 4 százalékot érnek el, az egyes erdőgazdasági tájak közötti nagy eltérésekkel. Pl az Ormánság somogyi részén 56%, a Somogyi homokvidéken 35% a kocsányos tölgy, Külső-Somogyban 39% a cser, a Zselicben 11% a bükk és ugyanennyi a hárs.

A Trianon utáni Magyarországon Somogyban található az ország erdőterületének az egytizede, melynek élőfakészlete 31 millió, évi fatermése 1,1 millió, az évente tartósan kitermelhető fa mennyiség 0,9 millió köbméter, az utóbbi években mérsékelten csökkenő irányzatú.

Az első világháború befejezése óta (néhány átmeneti év kivételével) ez a térség adja az ország élőfakészletének és hazai fakitermelésének több mint 10%-át. Fakitermelése az 1984–1989 közötti öt évben meghaladta az évi egymillió köbmétert, a csúcspont 1986-ban volt 1186 em³ (nettó) fa mennyiséggel.

A véghasználati területeken az erdőfelújítási munkák elvégzése az utóbbi két évtizedben is szakszerűen megtörtént, de döntő mértékben az elviselhetetlen erdei vadkárok miatt, elsősorban a legértékesebb őshonos tölgy és bükk, sőt erdeifenyő erdőfelújítások igen nagy arányban leromlottak, megsemmisültek.

A 10 évenként ismétlődő üzemi felvételek adatai szerint egyes nagy térségekben (pl. 16000–17000 hektáros erdészetknél) az 1–10 éves korosztályba tartozó tölgy, bükk és erdeifenyő fajfajok térfoglalása tíz év elmúltával (a 11–20 éves korosztályban) a felére csökkent, míg a gyertyán, hárs, cser aránya megnövekedett, a folyamatosan lévő erdőstílusok területe 1992-re elérte a 20 000 hektárt (200 km²), az évi véghasználati területnek több mint a tízszeresét, noha igen jelentős a sarjerdő gazdálkodási üzemmód is.

A jelenség az 1980-as évek végére a fakitermelések nagyarányú leültetéséhez, a megsemmisült erdőségek tömeges megismétléséhez, a vadkárelhárító kerítések építésének sokaságához, egyes nagy térségekben (dél-somogyi, észak-somogyi területek) az erdőgazdálkodás részleges beszüntetéséhez, minden szektorban a rentabilitás erős csökkenéséhez vezetett. Pl. 1992-ben több mint félmilliárd forint fahasználati hozamkiesés (árbevétel elmaradás) az erdőművelés több mint százmillió forintos vesztesége, együttesen 700 millió forintnyi közvetlenül mérhető anyagi hátrány érte az erdőgazdálkodást, ez önmagában nagyobb tétel, mint a vadgazdálkodás 1992. évi összes 435 millió forintos bevétele.

A tragédia megsemmisít csupán az, hogy bizonyos számú vállalat, szövetkezet veszteséges gazdasági évet zárt, vagy felszámolás alá került, hanem az erdőstílusok tömeges leromlása, megsemmisülése, mert ahol nincs vegetáció, ott veszélyben van az állatvilág is, és maga a légkör oxigénkörforgásának egyensúlya, ami pedig az erdők legfontosabb környezetvédelmi szerepe.

Az erdő és az erdei nagyvad-gazdálkodás elválaszthatatlanságát, kölcsönösségét tükrözi ez az állapot.

Bedő Albert 1896-ban kiadott munkájában írja, hogy 1885–1894 közötti 10 éves időszakban Somogyban az évenkénti átlagos vadlelövés szárvasból 141 db, damból 117 db, őzből 924 db, vaddisznóból 16 db (apróvadból sok tízezer darab) volt.

Ebből az időszakból származnak azok az idős tölgyesek, bükkösök, közöttük a jó minőségű ezüsthárs clemyes öreg erdők – sőt a csercesek, fenyvesek egy része is –, amelyeket most vagy az elmúlt évtizedekben vágunk vagy vágunk le.

Közeli száz év múltával, 1983–1992 közötti 10 éves időszak egyévi átlagos vadlelövése: 4888 db szárvas, 601 db damból, 2788 őz, 4478 db vaddisznó, de az utóbbi két évben számottevően megjelent a muflon is a területeken. Többé-kevésbé egyenletes növekedés mellett Somogyban 1991-ben 17 887 db, 1992-ben 16 571 db nagyvadat ejtettek. Ilyen huzamos időn keresztül ezt kizárólag csak akkor lehet elérni, ha a törzsalomány is arányos a területekkel.

Ezt a vadsűrűséget (elsősorban a kérődző vad sokszorosára növekedett létszámát) már nem bírja el az erdő. Egyebek között ezért szükséges a vadászati jognak a földtulajdon vagy földhasználati joghoz történő kapcsolása, a vadászterületek újraosztása.

De legújabb tárgyilagosság, nem varrhatunk és nem is akarjuk a vadgazdálkodás nyakába varni azt, amiben véltelen, mert a vadkárrel egyidőben, alattomos, ismeretlen eredetű károsító tényezők (amit összefoglalva savas csapa-

déknak is nevezzük) is megjelentek, párosulva a hőmérsékleti és csapadékvizonyok kedvezőtlen változásaival. Nem tagadhajuk azt sem, hogy a meliorációs munkák során nagy térségek talajzire lesüllyedt, csökkentve az erdők fennmaradásának esélyét.

Ez a természetes és mesterséges folyamat alapvető társadalmi-gazdasági változásokkal párosul, nehéz kibontakozást sejtetve. Új társadalmi rendünk a tulajdon sokféleségét, egyenlőségét, a piacgazdaság szükségességét hirdette meg, már csak ezért sem kerülhetjük meg az erdők gazdasági szerepét.

A társadalom széles rétegei előtt kevéssé ismeretes, hogy a szakszerű erdőgazdálkodás olyan speciális gazdasági tevékenység, amely egyidejűleg a legnagyobb jelentőségű környezetvédelmi és természetvédelmi munka, ami egyáltalán az erdész-társadalomtól elvárható, mert a civilizáció, a nép-sűrűség szabta korlátok között folyamatosan újratermeli mindazt, amit a természet évszázadok vagy évezredek alatt kialakított, és ez nem csupán a faállomány.

Somogyi erdő-, fa- és vadgazdasága 1990-ben két somogyi székhelyű erdőgazdaság (105 ezer ha), tizenkét állami gazdaság és nyolcvan mezőgazdasági szövetkezet (80 ezer ha) és számos egyéb kis erdőbirtokkal rendelkező szerv és személy kezében volt. A 610 ezernyi hektár vadászterületéből 209 ezer ha üzemi kezelésű, míg 401 ezer hektáryi vadászterületen 35 vadászterületre osztoztak.

Az ágazat 1990. évi együttes árbevétele összesen 4,1 milliárd forint. Ekkor nyolcezer embert foglalkoztatott, az eltartott családtagokkal együtt mintegy 16–20 ezer lélek számára biztosított túlnyomórészt szerény, de inkább szegényes megélhetést. Az árbevétel 41%-át a faipar, 36%-át a fakitermelés, 5%-át az erdőművelés, 11%-át a vadgazdálkodás, míg 7%-át az egyéb tevékenység eredményezte.

Az 1980-as években csíráiban megkezdődött gazdasági átalakulás, majd 1990-ben és ezt követően végében politikai, társadalmi, gazdasági változások eredményeként – a csurgói gyár kivételével – az erdészettől levált a faipar, a gépipar, az építőipari részleg, ezért maga a legnagyobb erdészeti vállalat is (SEFAG) gazdasági tekintetben alaposan összezsugorodott.

A Kaszói Erdőgazdaság átalakult részvénytársasággá, a korábbi állami gazdaságok külön-külön is tucatszámú gazdasági társasággá változtak, a szövetkezetek osztódni kezdtek, számos közülük feloszlott vagy felszámolás alatt van, folyik a kárpótlási, szövetkezeti törvények végrehajtása, a földkiadó bizottságok munkája, vagyis születőben van egy új, sokszínű tulajdonosi, vállalkozói réteg megannyi termelési szervezeti formával.

E vajadás közepette az ágazat 1992. évi árbevétele 2,8 milliárd forintra, korábbi nyolcezer fős létszáma háromezeröttszáz főre csökkent. Növekedett viszont a vállalkozók száma, amire adatokkal nem rendelkezem.

Az árbevételben belül arányaiban 36%-ról 56%-ra változott a fakitermelés részesedése (1,6 milliárd Ft), a termelés jelentős mérséklése mellett. A leválások miatt visszaesett a faipari árbevétel (1,6 milliárdról 0,5 milliárd forintra), a számviteli módosításból erdőben eltűnt az erdőművelés árbevétele (28MFt, 1%) arányaiban nőtt, abszolút értékben csökkent a vadgazdálkodási árbevétel (15% 435 mFt), összességében (286 mFt) változatlan maradt az egyéb tevékenység bevétele.

Nyugodtan állíthatjuk, hogy jelen és várható társadalmi-gazdasági helyzetünkben – belátható időszakban – az erdők

fenntartásának, újratermelésének meghatározó anyagi forrása továbbra is az erdőből kiemelt faanyag árbevétele.

Magyarországon – ennek részeként Somogyban is – olyan értékörző erdőgazdálkodást célszerű folytatni, amely egyidejűleg minél jobban kielégíti a környezetvédelmi, természetvédelmi igényeket, ugyanakkor lehetővé teszi az erdő javainak okszerű gazdasági hasznosítását.

Nálunk nincs reális esélye annak, hogy az alacsony nép-sűrűségű, kontinensnyi országokhoz hasonlóan (pl. USA, Kanada, Oroszország) nemzeti parkjainkban (vagy amit mi annak nevezünk) megültsük az összes termelési tevékenységet, a mezőgazdálkodást, legeltetést, halászatot, vadászatot, erdőgazdálkodást, sőt még a természetes erdőtűzek eloltását is, eleget téve a nemzeti parkokkal szemben támasztott klasszikusnak tekinthető követelményeknek, egyszerűen azért, mert benépesítettük kis országunkat.

Tudunk viszont úgy gazdálkodni, hogy természeti környezetünket, értékeinket megóvjuk, fejlesszük, ebbéli tevékenységünket tájvédelmi körzetek, természetvédelmi területek, génezervátumok, erdőrezervátumok hálózatával erősítjük (Kis-Balaton, Zselici-, Barcsi-, Marcali-Boronkai Tájvédelmi Körzetek, Baláta-tó, Fehérvízi láp és még számos terület) környezetünket új erdők telepítésével gazdagítsuk.

Somogyban 1950-1992 között 34 451 hektárral növekedett az erdőterület, ennek túlnyomó része erdőtelepítés, amelyből 1968-tól 1992-ig 14 942 hektárt végez-tünk.

A somogyi erdőkről szólna nem hallgathatjuk el nagyhirű botanikus mezőgazdász, erdész, vadász elődeink munkáját, mint a somogyi születésű

Mélius Juhász Péter debreceni és nagyváradai püspök 1578-ban Kolozsváron megjelent korszakalkotó Herbariu-

mát, amely az első magyar nyelvű természettudományi kézikönyv.

Nagyváthy János munkásságát, aki Miskolcon született, de hosszú ideig Somogyban alkotott. Az 1791-ben kiadott „A szorgalmas mezei gazda” című könyvében 96 oldalon tárgyalja az erdőkre és erdőgazdálkodásra vonatkozó ismereteket.

Haracsi Lajos somogyi származású egyetemi tanár erdővédelmi munkásságát.

Káldy József iharosberényi születésű egyetemi tanár, az erdészeti géptan művelőjének tevékenységét.

Lámfalussy Sándor egyetemi tanár erdőhasználatani munkásságát, aki egy ideig Esterházy herceg kaposvári erdőgazgatója volt.

Pankotay Gábor egyetemi tanár az erdészeti szállítástan művelőjét, aki gyermekkorának egy részét Somogyban töltötte.

Kovács Illés máramarosi születésű egyetemi tanár, a hajdani buzásai erdőgazdonság napibéres erdőmérnökének oktatói, szakirodalmi tevékenységét.

Jablánczy Sándor, a Kanadába kivándorolt egykori karádi erdőgazdónak működését, az erdőműveléstan oktatóját.

Magyar János akadémikus, hajdani kisbárapáti erdőgazdónak a MALLERD szervezésében és az erdőrendezéstan az erdőrendezési szervezet fejlesztésében végzett kiemelkedő tevékenységét.

A somogyi erdők nem csupán sok fát és vadat adtak és adnak az országnak, de minden bizonnyal hatással volt a magyar szellemi élet jeles személyiségeire, akik képesek voltak a mindenkori hatalommal az ország alapvető erdészeti érdekeinek képviselését, érvényesítését elfogadtatni, eittől ma sém várunk többet.

Szántó Gábor

Betyárvilág

A Zselicségnek már a középkorban, a török hódoltság idején is különös szerepe volt a kialakuló somogyi betyárvilágban.

Az 1848-1849. évi szabadságharc idején és még jobban utána is, külső bűvőhely volt e táj erdősége. A leverett szabadságharc honvédei, a császári hadsereg szökevényei és az önkényuralom ellenállóí a sűrű zselicségi erdőkben sokáig rejthettek.

Nagy részben ezekből verődtek össze a somogyi betyárok, de nem kevés a szegényparasztú elégedetlenségnek fegyveres fellobbanása és feltámadása az egész kiterjedt somogyi betyárvilágban.

Somogyban és a Zselicségben különösképpen a csárdák voltak a betyárok és pásztorok gyülekező, valamint találkozó helyei, de nem egyszer mulatozásaik színhelye. A betyárok népszerűek voltak a pásztorok és a szegény pásztorok között.

A Zselicségben a Kaposvártól Szigetvárig húzóddó, megfelelő bűvőhelyet nyújtó végtelen erdőség és csárdák nagyon hosszú időre tanyául szolgáltak a legkülönbözőbb betyárbandáknak. Egy-egy „betetés” után a Zselicségbe húzódtak vissza és szinte lehetetlen feladat elé állították az őket üldöző csendőröket, pandúrokat.

Az akkori törvények szerint a csendőrök saját megyehatárukat nem lépheték át. Ezért a betyárok kedvenc tartózkodási helye a Kaposvár-Szigetvár közötti erdőben, a Somogy- és Baranya megye határán épült „kettős csárda” volt. Ennek a csárdának egyik szobája Somogy, a másik Baranya megye felé nyílt. Így a betyárok a csendőrök elől, nagyon könnyen át tudtak lépni a másik megye területére.

Ez a csárda ma már nincs meg, de azt a helyet ma is „kettős csárdahelynek” nevezik, az enyezdí erdőkerületben.

A menekülés közben elesett, megölt betyárok névtelen és neves sírjait még hosszú évtizedeken át kegyeletlenül ápolták a zselici falvak és puszták lakói. A Zselic egyik leghíresebb betyárja, Nagy Pál emlékét léccel körülkerített és ma is gondozott sírhalom őrzi Denna erdőkerületben a Vitorági erdő sarkán.

A nép „Pali temetőnek” nevezte el, így ismerik.

A sírkereszt felirata:

„Vármegye katonája lábam nyomát sokat járta. Nagy Pál”

Patkó János és Patkó István betyár testvérek voltak. A nép ajkán dalban is megmaradt a betyárok neve a mai napig:

*„...Pusztá csárda két oldalán ajtó,
odaugrat pej-paribán Patkó.
Szép csárdásné, így adja fel a szót,
látott-e már egy lovon hét patkót?
Ha nem látott, jöjjön ide láthat,
négyet visel a gyönyörű állat,
az ötödik magam vagyok, nemde?
Kettő meg a csizmámra van verve!”*

A gyakran kiadott csárda-csökkenő, megszüntető rendeletek nem voltak egyértelműek. Végrehajtásuk nagyon sok „érdekadályba” ütközött. Somogyban 150 betyárcsárda működött. Megszüntetésükre 1792-től az „utolsó szót” több főispáni rendelettel is kimondták. 1864-ben a csárdák ügye ismét a helytartótanács elé került, amikor 29 betyárt és 25 orgazdát halálra ítélték. 48 csárda így is fennmaradt.

A 18. és 19. században egyre veszélyesebbé vált a csárda tulajdonosának lenni. Ha pandúrokkal tartott a gazda, akkor a betyárokkal gyűlt meg a baja, ha a betyároknak falazott, akkor pandúrok üldözték ki a csárdából.

A betyárok rejtőgező somogyi és zselicségi csárdák végső pusztulása akkor következett be, amikor a kapitalizáló nagybirtokok nagyrészenek eladósodása miatt parcelálni, majd irtani kezdték az erdőket.

Geleta Ferenc

Somogyi kapcsolatok az Országos Erdészeti Egyesülettel

(...) Somogyban 1906. április 22-én alakult meg a Baranya, Somogy és Tolna megyei Erdészeti és Vadászati Egyesület, amelynek székhelye Pécs volt. Elnök: Sárvári és felsővidéki gróf Széchenyi Bertalan földbirtokos, I. alelnök: Pánczél Ottó kir. erdőfelügyelő, II. alelnök: Márffy Emil főrendházi tag, titkár: Kolossváry Andor urad. főerdész.

A kaposvári szervezet vezetői: Bartha Gyula kir. alerdőfelügyelő, a kaposvári központi erdőgazdálkodás vezetője, majd Fás Gyula m. kir. főerdész voltak.

A Baranya, Somogy, Tolna megyei Erdészeti és Vadászati Egyesületet – 1910-ben követte az újabb szervezet megalakítása. (...)

A Dél-dunántúli Erdészeti és Vadászati Egyesület, a „DEVE” Kaposváron alakult és itt is volt a székhelye. 110 főnyi tagságával a vidéki egyesületek között a legaktívabb volt, és a legéletképesebb.

A DEVE tagsága nagyobb részben az Országos Erdészeti Egyesületnek is tagja volt, munkájában, ügyvitelében nem

szakadt el az OEE-től. A kaposvári szervezet több szakmai javaslatot is adott az OEE felé, annak határozataiba beleolvadva segítőtársi sikerrel vinni.

A legfontosabb vezetők ebben a szervezetben: Fás Gyula m. kir. főerdész, majd Konczvald Ferenc főerdőtanácsos erdőigazgató, Pöschl Ferenc főerdőtanácsos, Becker Róbert erdőtanácsos, Kelecsényi Mihály főerdőmérnök, Ajtay Viktor erdőmérnök, Apáti László erdőmérnök.

A lelkes egyesületi munkát a szakemberek és erdőtulajdonosok támogatták. Ilyen volt Inkey Pál somogyi földbirtokos is, aki megkapta az egyesület tiszteletbeli elnöki címét. Inkey Pál erdőgazdálkodása, az egyesület támogatásaként minden minden egy fiatal erdőmérnököt alkalmazott egy évi gyakorlatra.

A Dél-dunántúli Erdészeti és Vadászati Egyesület, a DEVE utolsó rendes ülést Kaposváron, 1914. július 28-án tartotta. Utána kevésbé szervezett formában, de élt és még rendezvényei is voltak. Tagságát annyira megtartotta az I. világháború nehéz éveiben, majd a háború vége után, az erdőgazdálkodást súlyosan érintő trianoni években, hogy 1925. május 2-án Kaposváron ebből újjáalakult a Dél-dunántúli Erdészeti és Vadászati Egyesület, a „DEVE”. Ismét szervezett formában működött és bőszesen foglalkozott az országban kialakult új erdőgazdasági helyzettel.

Ebben az időben az összesen három vidéki szervezetből egy szervezet, a DEVE, Kaposváron alakult újjá, és működött tovább. (...)

Somogyot közvetlenül Trianon okozta erdővesztés nem érte, megmaradt a 19-20%-os erdősisűtség. Azonban az ország rendkívül nagy erdővesztése, a nagy fahiány a somogyi erdők értékét nagymértékben megnövelte. Sokkal jobban kellett vigyázni az erdőterületekre, a szakszerűség betartására. (...)

Az egyesületi munkában, Somogyban Földváry Miksa már 1931-ben javasolta a dél-somogyi homoki és lápi flóra védelmét. 1932-ben elkészítették az üzemtervet három erdő-részletre, 32,2 kat. holdra. Ebből a Földművelésügyi Minisztérium 1942-ben öt kisebb területet 8,49 ha kiterjedéssel védelem alá helyezett. Végül is a barcsi Ósborókás Tájvédelmi Körzetre 1974-ben a Kaposvári Erdőrendezésétség készített javaslatot. Ma már védelem alatt áll. (...)

A Bedő-díj (emlékrem) ma már fogalom az erdész társadalom körében: a legmagasabb szakmai elismerést fejezi ki, az egész magyar erdészet megbecsülését.

Somogyiak közül az alábbiak kapták meg:

1961-ben Nádás József (Bajai Vándorgyűlés)

1963-ban Szöllösi József (Nagykanizsai Vándorgyűlés)

1966-ban dr. Haracsi Lajos (Soproni Vándorgyűlés)

1993-ban Szántó Gábor (Kaposvári Vándorgyűlés)

Szilágyi József (Kaposvári Vándorgyűlés)

Geleta Ferenc

A soproni Erdészeti és Faipari Egyetem (9401 Sopron, Pf: 132.) erdészeti tudományok, valamint fa- és fatechnológiai tudományok területén egyetemi diplomával rendelkező, az említett szakterületen tudományos képzettséget szerezni kívánó magyar és külföldi állampolgárok részére felvételt hirdet.

A doktori programok részleteiről a karok dékáni hivatalai tudnak felvilágosítást adni. (Tel.: 99/311-100)

Terepi bejárás

Zselici ezüsthársas-bükkös állományok természetes felújítása

A Zselicség erdőgazdasági táj nyugati felében a kedvező csapadékviszonyoknak, agyagbemosódásos barna erdőtalajoknak köszönhetően, a területen a bükk mint őshonos fajfaj zónális társulásokat alkot, az ezüsthárrsal és a kocsánytalan tölgygel, gyepecs és cserjeszintjében több illir cserje és lágyszárú fajjal. (*VICIA OROBOIDES*, *RUSCUS HYPOGLOSSUM*, *HELLEBORUS DUMETORUM* stb.)

Ezekre a társulásokra az erős külső és belső hatások ellenére jelenleg is jellemző a stabilitás, a magas bioproduktivitás, a megfelelő egészségi állapot. Ezek a társulások jelentik a klímától ezeken a termőhelyeken. Egy ciklus alatti össz. fatermésük – optimális állomány szerkezet esetén – megközelíti az alpesi lucos-jegenyefenyves állományok össz. fatermését – az 1000 brm³-t.

Az ezüsthársas-bükkös állományok felújításánál, állománynevelésnél a múltban és a jelenben is alapvetően a természetszerű erdőgazdálkodás volt a meghatározó.

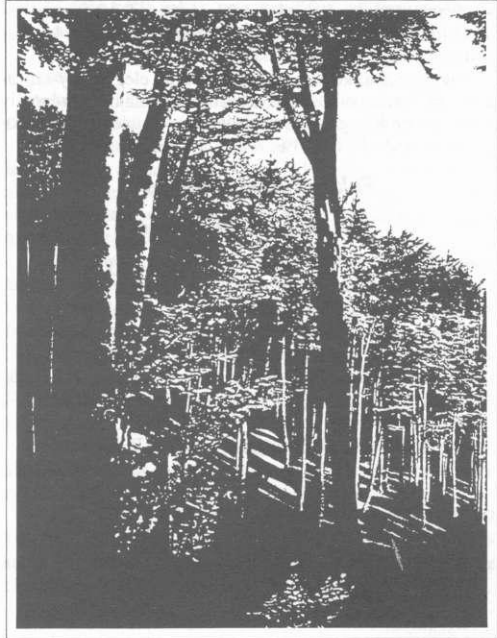
A zselici bükkösök természetes felújításánál legelterjedtebb felújítási mód az egyenletes bontáson alapuló erdőfelújító vágás, melynek során az állomány záródását 65-75%-ra csökkentjük – ez az első bontás a klasszikus értelemben vett vetővágás, de részben a már korábban megtelepült néhány éves újulat fényhez juttatását is szolgálja.

Az első bontást kedvező esetben 3-5 év elteltével – megfelelő mennyiségű, méretű bükk és KTT újulat esetén – követheti a végvágás, mely 0,5 ha-os foltoktól az erdőrésztel egész területéig terjedhet. (A minimális B és KTT újulat ha-onként egyenletes eloszlásban 40-50 edb, magassága 30-40 cm.)

Azokban az erdőrészteltekben, amelyekben a vetővágást követően 4-5 év után van csak magtermés és ezután települ meg az újulat – megfelelő mennyiségben – a magtermést követő 12 évben belül ismételt bontást végzünk, amely már többnyire nem az erdőfelújítóvágás, hanem az újulat megjelenéséhez jobban igazodó egyenlőtlen bontáson alapuló csoportos felújítóvágás. Az egyenlőtlen bontást – elhúzódó felújítóvágásoknál – az erős EH tő- és gyökérsarj, földszeder-veszélyei is indokolja. A bontások során szigorúan betartandó szabály, hogy az anyaállomány záródása 60-65% alá ne csökkenjen, mert a fény hatására tömegesen megjelenő EH sarjak és magcsemetek, valamint földi- és hamvaszeder lehetetlenné teszi természetes úton a bükk és KTT felújítását.

A felújítóvágások során alkalmazott fakitermelési technológia a jelenlegi technikai eszközökre támaszkodó – LKT – szigorúan a kijelölt közelítő nyomokhoz kötött hosszúfás technológia, felsőrakodói felkészítéssel. Távlati cél e technológia felváltása egy anyaállomány- és újulatkímélőbb technológiára.

Természetes felújításokban megjelenő újulat ápolása legtöbb esetben már az első bontás után megkezdődik a vágástéri hulladék összegyűjtésével, annak a bontás során kitermelt egyedek tuskóira vagy az ezüsthárs sarj foltokra rakásával, a hárs és szederfoltok visszavágásával, valamint a fakitermelés során megsérült bükk újulat kíméletes törfévá-

gásával. A felferődő sarjak és gyomok visszaszorítását évről évre elvégezzük, kiemelt figyelmet fordítunk az ápolásra a magtermések évében. Elfogadható termés esetén a makkhullást megelőző hetekben géppel járható, már megbontott, vagy bontás előtt álló bükkös állományban – ahol a megtelepült újulat darabszáma elenyésző – tárcsával felszaggatjuk az évek során felhalmozódott és csak részben humifikálódott bükk és hárs avart, így a lehulló makk közvetlenül a talajjal kerül kapcsolatba.

A géppel nem járható részeken lombhullás előtt a lehullott makkot kapával részben bekapáljuk.

Ápolás a végvágott területeken hasonló az anyaállomány alatt nevelt újulat ápolásához. Lehetőségeinkhez mérten tavasz végén visszavágjuk a bükk újulat fölé nőtt sarjakat, gyomokat. A visszavágott hárs a vegetációs időszak végéig képes ismételt az újulat fölé nőni, így a téli időszakban tápanyagdús csúcsrügyeivel kiváló táplálékot biztosít a kerdőzdő nagyvadnak és egyben mintegy védernyőt képez a bükk és tölgy újulat felett, megvédve azt a vad károsításától.

Természetesen tavasszal ismételtlen tőre kell vágni a megrágott hárs sarjakat. Az évről évre ilyen módon végrehajtott ápolással a vadkár néhány évig szinte 100%-osan kiküszöbölhető. A későbbi ápolások – befejezettkori – nevelővágások során is a rendkívül gyors növekedésű ezüsthárs visszaszorítására kell elsősorban a hangsúlyt helyezni.

A zselici ezüsthársas-bükkösök optimális állomány szerkezetének a kialakítását az ezüsthárs intenzív növekedési időszakának végén (35-40 éves kor) kezdetjük el biztonságosan, ugyanis az EH relatív növekedése 40 év után a bükk relatív növekedéséhez képest lelassul, így már nem veszélyeztetni annak felsőszintbeli pozícióját. A belenyúlások gyakorisága befejezett korban évente egyszer, tisztítási korban

3-4 évente, törzskiválasztó gyérítési korban 5-10 évente, növedékfokozó gyérítést az első bontásig legalább kétszer szükséges végrehajtani.

Véghasználati korban a kívánatos fajfaj elegyarány-százalékok pl. agyagbemosódásos barna erdőtalajon közepmély és mély termőréteg vastagság, félszáraz és üde vízgazdálkodási fok esetén B: 65-70%, KTT: 5-10%, EH: 30-20%.

Fokozatos felújítótávágás:

Bószénfa 8/D erdőrésztlet

Területe:	19,0 ha
Klíma	B
Fatermő kép:	11 m ³ /ha/év
Hidrologia:	VFLEN
Gen.talajtíp:	ABE
Termőréteg v.:	IM
Vízgazd. fok.:	ÜDE és FSZ
TSz. felciti mag:	200 m
Anyaaállomány fajfaj elegyarány %:	B 62, EH 15, CS 11, KTT 10, GY 2
Kor a végvágás és bontás évében:	107 év
Átlagmagasság:	32 m
Átlagos mclmagassági átmérő:	42 cm
Átlagos törzs db szám 1 ha-on:	260
Fakészlet 1 ha-on:	608 brm ³
Évi folyónövekedés 1 ha-on:	8 m ³

1979 évben végrehajtott erős NFGY (25% kitermelt fatömeg 2.472 m³)

1986 és 1987 évek közepes makktermése után megfelelő mennyiségű, szép újulat jelent meg az állomány egy része alatt. 1990-ben az újulat érdekében bontás helyett 6,1 ha-on a végvágást tartottuk szakmai szempontból helyesnek.

Kitermelt fatömeg: 4.187 brm³, 686 brm³/ha

A B és KTT újulat átlagos db száma: 5,6 db/m²

Az erdőrésztlet 12,9 ha-os részé 1991-ben bontást végeztünk.

Mértéke: 35%, kitermelt fatömeg: 2.505 brm³, 194 m³/ha.

1991-ben bő makktermés után elfogadható mennyiségű újulat jelent meg az anyaaállomány alatt. 2-3 éven belül a megtelepült újulat érdekében további bontást tervezünk végrehajtani.

Az erdőrésztletben található 20x20 m-es kerítéssel védett terület – kontroll terület – a természetes mageredetű felújításokban keletkező vadkárok megfigyeléséhez. (A megfigyelést és kiértékelést az ERTI kaposvári állomásával közösen végezzük.)

Az ezüsthársas–elegyes állományok génkészletének megőrzése a Zselicségben

Erdőgazdálkodásunk jelenlegi és távlati célja minél jobb minőségű faanyag előállítása a nemzetgazdaság számára környezetszennyezés nélkül. E két célt alapvetően a nemesítés ötvözi egybe.

Világszerte, így nálunk is tapasztaljuk, hogy a termőhelyhez alkalmazkodott természetes állományok száma csökken, háttérbe került a természetes felújítás. Ezért a genetikai vá-

tozékonyaság, a kiváló fatermesztési tulajdonságok, a szélsőséges ökológiai körülményekhez fűződő alkalmazkodóképesség megőrzését ma már nem bízhatjuk csak a természetre, hanem céltudatos munkával és hatékony intézkedésekkel nekünk is közbe kell avatkoznunk. Ehhez nyújtanak segítséget a génzservációk. Azt az örökletes anyagot mentik át az utókorok, amely – biológiai oldalról nézve – a jövőendő jó állományainak genetikai alapját teremti meg, más oldalról nézve a nemesítés számára génbankot képeznek a nagyobb hozamú fajták előállításához.

Ahhoz, hogy egy kiválasztott populáció génkészlete stabil legyen, ahhoz a populációnak egy minimálisan meghatározott egyedszámmal kell rendelkeznie, mivel csak így biztosított a jövőbeni fennmaradása a genetikai polimorfizmus révén, illetve csak így képes az állandóan változó környezeti hatásokhoz alkalmazkodni.

A jelenlegi feltételeknek legjobban adaptált génformák a jövő körülményeinek már aligha fognak megfelelni, ezért van óriási jelentősége az általunk szlektálatlanul megőrzött ökoszisztémák génbankjainak, mivel ezekben mindig fellelhetők az éppen uralkodó feltételekhez alkalmazkodó génformák. A munkát végző, gazdálkodó ember nehezen hajlandó tudomásul venni, hogy termelői tevékenységével az esetek zömében a „génbank” szegényedést, degradálódását, végső esetben teljes megsemmisülést idézheti elő.

Egy ilyen ok lehet például az, hogy valamely „hasznos” vagy ritka faj védelmében az egész rendszert hajlamosak vagyunk megbolygatni, kiemelve belőle a védendő fajt, végül pedig megdöbbenne tapasztaljuk, hogy a védett fajt is tönkretettük.

Tehát ahhoz, hogy az általunk adaptált faj életképesen fennmaradjon, nemcsak a faj egyes populációját kell védenünk, hanem magát az egész ökoszisztémát, melyben az illető populáció létezik. Természetesen a kiválasztott populáción belül törekedhetünk egyedkiválasztásra nemesítési, gazdasági céljaink megvalósítása érdekében. Az így kiválasztott egyedeket törzsfaként kezelhetjük, utódjaikat, klónjaikat bevonhatjuk az erdészeti nemesítési munkába.

Hazánk ezüsthárs állományainak legnagyobb része a Zselicségben található, itt van az a géntartalék, mely a jövő ezüsthárs-gazdálkodás alapjául szolgálhat.

Az 1976-ban megkezdett ezüsthárs-nemesítési program során a Zselicségben 6 db erdőrésztlet lett kijelölve ezüsthárs génmegőrzés céljára, ebből négy a Zselici Tájvédelmi Körzet és egyben a Zselici Erdőszet területén helyezkedik el. A génzservátum kijelölésénél alapvetően meghatározó tényezők voltak az alábbiak:

- az ezüsthárs saját áréáján belül legyen a kiválasztott populáció,
- saját, természetes ökoszisztémájában és lehetőleg termőhelyének optimumában legyen,
- a génzservátum területe közel 100 ha, izoláló környezete néhány ezer ha legyen.

A kijelölt négy, szigorúan védett erdőrésztlet az alábbi:

Községáthár	tag, részl.	terület	kor	EH.elegy %
Bószénfa	11/D	24,2	111	25
Bószénfa	11/E	24,4	116	17
Bószénfa	12/D	23,4	120	16
Zselickislak	8/G	19,1	111	15
Összesen		91,1		

Erdőrésztelenként 80-100 db törzsfa került kijelölésre 1977-ben minden törzsfáról felvételi lap készült.

Az erdőrésztelenekben génrezervátumukra jelölésük óta 1979-ben volt NFGY, mely elsősorban a kiválasztott törzsfák érdekében történt, a jelölési és fakitermelési munkák felügyeletét az Erdészeti és Faipari Egyetem látta el. 1980-tól teljes termelési korlátozás van érvényben a génrezervátum egész területén.

A bemutatásra kerülő erdőréz néhánny jellemző adata az alábbi:

Bőszénfa 11/E (EH génrezervátum)

Területe:	24,4 ha
Klíma:	B
Fatermő kép.:	10 m ³ /ha/év
Hidrologia:	VFLEN
Gen talajtip.	ABE
Termőréteg:	IM
TSz. feletti mag.:	200 m
Fafaj elegyarány %?	B 63, EH 17, CS 13, KTT 7
Kor:	116 év
Átlag magasság:	33 m
Átlag átmérő:	50 cm
Átl. törzs darabszám:	180 db/ha
Fakészlet:	575 m ³ /ha
Folyó növedék:	7,2 m ³ /ha/év
EH. törzsfa az erdőrézletben:	81 db

1977.	1993.	növekedés
--------------	--------------	------------------

Törzsfák

- átl. magassága	27 m	28 m	+ 1 m
- átl. mellmag. átmérő	42 cm	47 cm	+ 5 cm
- átl. törzsfa fatérf.	2,17m ³	2,86m ³	+ 0,69m ³
- összes fatérfogat	175,77m ³	231,66m ³	+55,89m ³

Ebéd után Lábodon folytatódott a terepi bemutató.

A szakmai tanulmányúttal második állomásaként a Lábodi Erdőszet Keresztúti kerületében szeretnénk bemutatni, három kiválasztott erdőrézlet alapján a Somogyi homokvidék legfontosabb erdőművelési gondjait, és ezek megoldásában végrehajtott tevékenységünket.

A keresztúti kerület, hagyományos erdőszekerület, két különálló, de egymáshoz közeli tömbből áll, területe 820 ha.

A végzendő munkák szervezése, az erdők őrzése szempontjából rendkívül kedvezőnek mondható, hogy a kerületvezető erdőszet - Szép Csaba erdőszettechnikus - a két tömbből kivezető közös közút végén, a kerületben lakik.

A kerület az erdőtenyészesi szempontjából a Somogyi-homokvidék kedvezőbb fekvésű részén található, főleg rozsdabarna és réti erdőtalajokon, mely és igen mély termőréteggel. A 40 évi átlagszapedék 720 mm/év.

A kerület legjellemzőbb állományalkotó faja a kocsányos tölgy, cser, gyertyán, erdei fenyő eleggyel, éber-kőrises foltokkal.

A kerület erdőállományában jelentős veszteséget okozott az 1991. július 26-án éjszaka végigsöpört vihar. Rövid 2 perc alatt 22 erdőrézletben 150 ha területen dön-

tott ki, tört ketté fákat, összesen 8600 m³ faanyagot kellett a vihar után feldolgozni.

Hét hektár nagyságú területen a vihar teljes pusztítást végzett.

A kerület 820 ha-os területéből 120 ha a folyamatos erdősisállomány (14,6%), 96 ha erdősisét védünk kerítéssel.

Az 1970-es évek előtt a szarvas nem volt jelentős a kerületben, főleg őz tartózkodott itt. (A hetvenes évek elején az akkori kerületvezető erdőszet egy átváltó szarvasrudli látván sietve bemotorozott az akkori erdőszet segesdi központjába a látványt bejelenteni.)

A gímszarvas ma már állandó a területen, és különösen kedvelt élőhelye, így a legnagyobb károsítás a többi kerülethez képest, itt nem télen, hanem tavasszal, május hónapban jelentkezik, a fiatalosok rágásával és törésével. A kerület folyamatos erdősisítéseiben 1992-ben szarvas 38 ha területen okozott minőségi kárt, ennek értéke csaknem 300 ezer Ft. Emellett az elmúlt évi aszály 1,8 ha területen 130 ezer Ft kárt okozott.

A kerületben 23 ha a hátrálékos erdősisítések nagysága, ahol a tarvágás utáni befejezést az előírt 10 éven belül nem sikerült végrehajtani.

A felújítási gondok csökkentése érdekében 1990-től kezdtük el az erdősisítések bekerítését. A főbb kerítés típusaink a cseh-hálós, a Dunajvárosi panelos kerítés, illetve az elektromos kerítés.

A területek bekerítése után az erdősisítések eredményességének javítására utaló törekvéseinket az első helyszínen szeretnénk bemutatni.

Beleg 4/B

Az előző állomány véghasználatát után 1983-ban történt az első kivétel 2,40x0,6-os hálózatban. A kedvező megereedés után az elmúlt 10 évben pótlásra nem volt szükség, az erdőrézletben található erdeifenyő természetesen újulatból származik.

Vadkár 1984-ben jelentkezett először, és folytatódott egyre növekvő mértékben, annak ellenére, hogy a kritikus időszakban őrzéssel védjük az erdősisítést, illetve vadriasztószerez felkenés is történt.

Az elektromos vadkerítés 1992-ben épült. A rendszer főbb részei: a napelem, melyben az energiát egy akkumulátor gyűjti össze, a feszültség egy átalakítón kerül a kerítésbe. A feszültség 5-6000 Volt, és minimális áramerősséggű. Az áram 2 másodperces periódussal kerül a vezetékekbe.

A vadkárosított erdőrézletek bekerítése után azonnal eredményesség még nem várható. Tapasztalataink szerint 3-4 év is szükséges ahhoz, hogy a csonkra rágott csemeték megerősödése és magassági növekedése meginduljon. Az évek hosszú során ugyanis a csemeték egészségi állapota legyengül, különböző károsítók jelennek meg rajtuk, ami itt is megfigyelhető: a gubacs képződés, pajzstetű stb. A károsítások következtében az aszály hatása is fokozódik.

Az erdőrézletben a tél végén minden második sort tőre vágtuk. Kihaszántuk a tölgyek azon tulajdonságát, hogy nagyon jó sarjadzóképeségűek, a gyökfőben sok alvórügy található. Bár a szakirodalom a ceruzavastagságú egyedekre ajánlja a törvágást, a helyszínen 11 éves csemetéket vág-

tunk vissza, annak reményében, hogy a vezérhajtásképződést gyorsítani tudjuk. Döntésünkben segített az is, hogy 1992-ben már hasonlóan erős vadkárosított területen 4 éves tölgyerdősítést törce vágunk, ahol az eredmények kedvezőek voltak.

Erdekességképp megemlítjük, hogy kocsányos tölgy esetében 14 éves egyedek visszavágása után az átlagos magassági növekedés 70 cm volt az első év végén, és elfordult 168 cm-es hajtás is.

Ahhoz, hogy a jövőben hasonló helyzetbe ne kerüljünk két utat lehet választani. Az első: az erdősítés megkezdése előtt a kerítést kell megépíteni, a második: a vadlétszámot az erdő teherbíróképességének megfelelően kell fenntartani.

1993. június elején az első bemutatóhely erdősítése vegyszeres sorcsik kezelést kapott. Nabu S 5,0 l/ha vegyszerrel az egyszikű gyomok ellen, és Lontrol 0,4 l/ha dózissal a kétszikű gyomok ellen.

A második helyszínen kívánjuk bemutatni azt, hogy a vadállomány kizárásával milyen eredmény érhető el ugyanazon természeti adottságok mellett.

Beleg 1/F

Az előző állomány 1989-ben került véghaszánlatra 13,7 ha-on. Az 1989 évi makktermés alapján jutotunk arra a döntésre, hogy a teljes területet makketéssel újítjuk fel.

A makketés 1990 tavaszán történt 2,4 m-es sortávolsággal 400 kg/ha tölgy makkal. A vetést 40 fő végezte altalajlazítóval kijelölt sorokba. Érdekességképp megemlítjük, hogy a vetést azok a vállalkozók végezték, akik korábban a vágástakarítás során ágfagyújtásra lehetőséget kaptak. A makketés után közvetlen aktikon + Dual vegyszerekkel történt kezelés, majd 1991-ben egyszikű gyomok ellen Nabu S-sel 5 l/ha dózissal történt védekezés. A sorközök ápó-lása RZ-1,5-ös szárúzóval történt.

Pótlásra nem volt szükség, vörösfenyő elegyítés 1991-ben történt. Vöröstölgy természetes úton került be a területre.

Az erdősítés kedvező fejlődésű, a befejezés belátható időn belül megtörténhet.

A területen július 12-én sávokban száradást figyeltünk meg. A csemetékét kihúzva tapasztaltuk, hogy rágcsálók a főgyökereket elrágták. Az erős szárazság miatt az ép oldalgyökerek már nem biztosítottak a csemeték számára elég nedvességet. Július hónapban két ízben kiadós csapadékot kapott a terület, így további pusztulást már nem tapasztaltunk.

A rágcsálók elszaporodását a száraz időjárás valószínűleg elősegítette, a mezei pocok elszaporodásához a környező parlagterületek is hozzájárulhattak. Biológiai védekezés-ként a ragadozómadarak számára ülfőfákat helyeztünk ki, de a rókák is gyakran megfigyelhetők a területen. Jelenleg egyéb védekezést nem látunk szükségesnek.

Az erdőben keletkező károk láncolatát a harmadik bemutatóhelyen kívánjuk tovább részletezni.

Beleg 1/G

A most 37 éves 2,3 ha területű fenyvesben 1991-ben normál törzskiválasztó gyérítést végeztünk. A gyérítés idején

érkezett a júliusi vihar, melynek következményeit még 91 nyarán felszámoltuk. A viharok eredményeként jöttek létre a területen lévő kisebb üres foltok.

A szarvas által okozott köreghárosítás az évek során folyamatosan történt, ellene – a lehetőségeink szerint – Schäl-stop hántásvédő szerrel védekeztünk 1993 januárjában kísérleti jelleggel.

Az állomány foltos pusztulására 1993 elején figyeltünk fel, a környező lucosokban hasonló jelenséget tapasztaltunk. Azokban már az elmúlt hónapokban az egészségtügyi termelést elvégeztük. A Beleg 1/G erdőrésztlet termelése a bemutatott időpontra után fog folytatódni.

Az erdőrésztletben egy körülírcolat figyelhető meg. A vihar következtében fellépett egy mechanikai károsítás a törzsben és a gyökérrendszeren is. A kérget a szarvas károsította, majd az évek óta tartó aszály a további gyengüléshez vezetett.

Ez évben már megfigyelhető volt a szű tömeges megjelenése is. Kérésünkre, a beküldött minták alapján dr. Varga Ferenc tanszékvezető egyetemi docens úr határozta meg a károsító szűt, amely a rézmetszőszű, *Pityogenes chalcographus*. A fák kérge a röpnyílások könnyen megfigyelhetőek.

Fomes annosus gomba termőtestet a területen nem találtunk.

Tapasztalatunk szerint a lucfenyőtűk folyamatosan hullanak a fákról, az állomány további sorsa csak a fafajcsere lehet, melyet rövid időn belül el kell végezni.

Az erdőrésztlet sarkán ázott talajgödörből a zalaegerszegi Erdőtervezési Iroda végzett laboratóriumi vizsgálatot.

A vizsgálati eredményből az erősen savanyú pH-t emeljük ki, mely 3,7–5,2 értéket képvisel az A szintől lefelé.

Bemutatónk során az erdősítések legjellemzőbb károkozóit emeltük ki.

A környezeti adottságok közül az ember nagyon sok tényezőre nem lehet hatással.

Az élettelen környezeti, a szárazság, vihar, erős fagy stb. az erdő számára adott. Az erdőket erősen károsító savas eső, ipari szennyezés sem mindig ott károsít, ahol keletkezik.

Az élő környezetre már erősebben hathat az ember és tudatosan azt jobbitani is tudja.

A bemutatott területen, de a környező erdőrésztletekben is látható vadkár, mérséklése a leg sürgetőbb olyan teendő, amit az erdőnek megfelelő állomány szabályozással a leghamarabb végre kellene hajtani.

Mivel a vadászati jogot külön szervezet gyakorolja, az itt dolgozó erdőszembereknek a vadállomány által okozott kár csökkentésére kevés a ráhatásuk.

A kerítések építése, a különböző vegyszerek felkenése jelenthet némi védelmet az erdősítésekben, az idősebb állományok azonban védelem nélkül ugyanúgy (hántás kár) károsodnak, aminek hatását majd az utókor fogja szenvedni.

Nem vad nélküli erdőt szeretnénk látni, hanem az erdő számára elviselhető vadállományt. Ne felejtjük el azonban azt sem, hogy jó minőségű erdő nélkül nem lehet jó minőségű vadállomány sem.

Reméljük, hogy térségünkben ez a tudatos emberi beavatkozás nem fog sokáig késmi.

Horváth József,
a lábodi erdőtervezet igazgatója

Közyűlés

A Himnusz elhangzása után Schmotzer András elnök köszöntötte a résztvevőket:

Tisztelt Közyűlés, Hölgyeim és Uraim!

A nagy elődök előtti főhajtás és a mindannyiunk számára tanulságos szakmai nap után megkezdjük munkánkat az Országos Erdészeti Egyesület 1993. évi közgyűlésén.

Baráti szeretettel köszöntöm tagságunk minden képviselőjét, a küldötteket és elnökök tagokat, valamint egyesületünk tiszteletbeli tagjait: *Joachim Buff*, *Friedrich Prandl* és *dr. Madas András* urakat.

Különös tisztelettel köszöntöm a miniszterelnök úr helynökeként megjelent *dr. Várhelyi Andrást*, a Miniszterelnöki Hivatal sajtófőnökét, *dr. Szabó János* földművelésügyi minisztert, *dr. Tarján László*nét, a KTM államtitkárát és *Danuser Márton*o, az Erdészeti Hivatal elnökét, akik előadásai-
kal is megistiztik rendezvényünket.

Örömmel üdvözlöm körünkben *Szabados János*t, az ÁV Rt. portfolió menedzserét.

Meleg barátsággal köszöntöm a közgyűlésünket jelenlétükkel megisztizelő *dr. Wolfgang Deriz* elnököt (Német Szöv. Erdészeti Egyesület), *Walter Hartmann* elnököt (Bajor Erdészeti Egyesület), *Josef Czernin-Kinsky* elnököt (Felső-Ausztriai Egyesület), *Manfred Zielke* képviselőt (Hannoveri Mezőgazdasági Kamara), *Frantz Ratz* képviselőt (Burgenlandi Erdészeti Egyesület), *Dimúrios Kanellopoulos* elnököt (Görög Erdészeti Egyesület), *Stefanos Voyages* képviselőt (Görög Erdészeti Egyesület), *Prof. Martin Bol* képviselőt (Holland Erdészeti Egyesület) és valamennyi kedves külföldi vendégünket.

Örömmel köszöntöm a társegyesületek, különböző politikai pártok, a sajtó és a rádió tisztelt képviselőit, mindazon szervezetek és szövetségek tagjait, akik megisztiztek bennünket érdeklődésükkel és jelenlétükkel.

És végül szeretném köszönetemet kifejezni a rendezvényünket befogadó megye és város vezetőinek – név szerint *Dr. Gyenesi István*nak, a Megyei Önkormányzat elnökének, *Szabados Péter*nek, Kaposvár polgármesterének, valamint *Bóna József*nek, a Somogyi EFAG igazgatójának és minden kedves kollégájának, hogy teret adott és megszervezte ezévi vándorgyűlésünket.

Felkérem *Barátossy Gábor*t, egyesületünk főtitkárát, hogy a napirendünknek megfelelően főtitkári jelentését adja elő.

Főtitkári beszámoló

Tisztelt Közyűlés! Kedves Kollégák!

Éppen egy éve tartottuk Sárospatakon egyesületünk szokásos éves vándorgyűlését. Az egyesület 127 éves történetének mai, 62. vándorgyűlésén most itt Kaposváron már másodsor gyűltünk össze. Mi is történt az elmúlt egy évben? Erről szeretnék beszámolni, röviden összefoglalva egyesületi életünk és ezen keresztül a szakma legfontosabb történéseit, eseményeit.

Az elmúlt évben, az azt megelőző két évhez hasonlóan a szakmai és egyesületi élet fő kérdése az erdészeti ágazat gazdasági, szerkezeti átalakulása volt. Ebben az átalakulás-

ban próbálta munkálkodásával az egyesület – alapszabályi célkitűzésének megfelelően – a magyar erdőgazdálkodás hosszú távú közérdeket szolgáló szakmai érdekképviseletét biztosítani, hazánk erdincek, természeti értékeink megóvását, fejlesztését elősegíteni.

Az ágazati átalakulás helyzetét az elmúlt időszakban sajnos minden erőfeszítésünk ellenére továbbra is a nagyfokú bizonytalanság jellemezte. Az erdészeti szakterület sem tudta kivonni magát az egyéb területeken lezajló általános jelenségek alól annak ellenére, hogy a főbb szakmai alapelvek és elképzelések gyakorlatilag tisztázottak. Állásfoglalásai-
ban az egyesület és a szakterület ezeket már többször kinyilvánította. A szakmai döntések végrehajtásához szükséges végleges politikai döntések azonban ezideig sajnos nem születtek meg. Nem került a törvényhozás elé az erdőtörvény, a vadászati törvény, nem született meg a végleges döntés az államerdészet vonatkozásában, nem történt meg a magánerdőgazdálkodás törvényi szabályozása (erdőbirtokossági törvény) stb., hogy csak a főbb sarokpontokat említsem. Közben zajlanak az átalakulási folyamatok jogszabályi hézagok között, sokszor félf, hogy jövőtétetlen károkat okozva, értékeket semmisítve meg. Nem szabad visszariadni attól, hogy kimondjuk, a fentiek elmaradása miatt sok hektár magyar erdő és ezzel együtt sok szakmáját szerető erdész szenved meg a gazdasági, társadalmi átalakulás vajdási folyamatát.

Azonban, ha őszintén és tárgyilagosan szembenézünk magunkkal, meg kell állapítanunk, hogy ebben a kialakult, három éve húzódo nehéz helyzetben mi is hibásak vagyunk. Annak ellenére, hogy az Országos Erdészeti Egyesület már 1990. júniusában elkészítette, a kibővített Országos Választmányi Ülés elfogadta az átalakulással kapcsolatos máig is helytálló, első állásfoglalást, a szakmai széthúzás, az egyéni és csoportérdekek soksori fellétkeredése a közösségi és szakmai szempontokon, gyakran akadályozta az abban foglaltak megvalósítását. Úgy érzem, hogy az elmúlt hónapokban éppen ezen a területen, a szakmai egységbe tömörülés területén történt jelentős előrelépés. Nézzük végig az elmúlt év eseményeit és vegyük számba, hogy mi is történt.

Rögtön a sárospataki vándorgyűlés után, augusztus végén a 126/1993. sz. kormányrendelet az állami erdőgazdaságokat ideiglenesen, a kincstári törvény megjelenéséig az Állami Vagyonkezelő Rt. felügyelete alá helyezte. Megkezdődött az átalakulási folyamat. A részvénytársaság alakuló vállalatokkal szemben a tulajdonost képviseli az ÁV Rt. Nyitott maradt a kérdés – mivel az ÁV Rt.-ben az erdővagyong csak ideiglenesen van, az elidegenítés felett nem rendelkezik – ki gyakorolja a valódi tulajdonosi funkciót? Az átmeneti, ideiglenes helyzetben a kincstári vagyonról szóló törvény megjelenése jelentené a végleges megoldást. Azonban értesüléseink szerint a közeljövőben ezt sajnos nem fogja tárgyalni a törvényhozás.

Jól tudjuk, hogy a részvénytársasági formát nem az erdőgazdaságokra találták ki.

Így csak remélhetjük, hogy az ebből adódó ellentmondások feloldására az ágazatért felelős Földművelésügyi Minisztérium a privatizáció irányítóival, illetve az ÁV Rt.-vel közösen olyan megoldást talál az állami erdők kezelésére, amely megegyezik majd a szakma ezzel kapcsolatos állásfoglalásával.

Az egyesület szakmai véleményező szerepkörében az elmúlt év során folyamatosan véleményezte a szakterületet érintő valamennyi jogszabály-tervezetet. Így például az FM

alapokról szóló törvénytervezetét is, melynek ismert nagyjelentőségű – december 31-i – parlamenti vitájáról az Erdészeti Lapok februári száma tájkoztatta az egyesületi tagságot. Külön meg kell említeni az MTA Erdészeti Bizottságának decemberi üléséről, ahol döntés született arról, hogy a bizottság a magyar erdők sorsa iránt érzett aggodalomból és felelősségudatból adódóan a Miniszterelnöki Hivatalhoz fordult a magyar erdők ügyében. Ezzel szinte egyidőben, még december végén a szakma végre talán soha nem látott egységbe tömörült. Nyolc meghatározó szakmai szervezet (az OEE, a FAGOSZ, a Mezőgazdasági Szövetkezők Országos Szövetsége, az Erdészeti és Faipari Egyetem, az ERTI, az MTA Erdészeti Bizottsága, az Erdészeti Dolgozók Szakszervezete és az MDF Erdő- és Vadgazdálkodási Kollégiuma) a teljes szakterületet felölelve közös állásfoglalást adott ki az erdőgazdálkodás helyzetével, gondoljaival kapcsolatban.

Mindezek eredményeképpen jött létre 1993. február 24-én az I. Országos Erdész Gyűlés. Az ott kialakított és elfogadott állásfoglalás, annak folyamatos megvalósítása fordulópontot jelentett a szakma elmúlt hároméves történetében. Mire alapozom ezt a kijelentést? Arra, hogy a korábbi, állandóan védekező szakterületi elképzelésekben, ha nem is ugrásszerűen, de előrelépés történt. Hároméves következetes harc után, melynek zászlóvivője volt az OEE, megalakult az FM Erdészeti Hivatala, ha nem is teljesen úgy, ahogy elképzeltük (önálló költségvetés, nagyobb ágazati autonómia stb.), de a korábbi állapothoz képest mégis csak határozott előrelépéssel, létszámban bővülve, közvetlenül a miniszter irányítása alá tartozva. Úgy néz ki, hogy az állásfoglalásnak megfelelően az állami erdők egységét többé-kevésbé sikerül megőrizni (egyelőre azt sikerült elérni, hogy csak a 60 ha alatti erdőterületek, összesen mintegy 50 ezer ha kerüljön kárpótlási pótkijelölésre).

Fzzel ezeitig nagyjából megakadályoztuk az állami erdők szakmai szempontból nem kívánatos felaprózódását.

Itt említeném meg azt a napokban hallott életretentő példát, mely az Őrségben, Kercaszomoron történt, hogy a kárpótlási liciten 9 ha erdő tulajdonát 30-an szereztek meg. Biztos, hogy ilyen és hasonló, súlyos helyi problémák sok helyen akadnak, de az állami erdők túlnyomó részét talán már nem fenyegeti hasonló veszély.

Időközben más szakmai kérdésekben is tettünk említésre méltó lépéseket. Az elnökség tárgyalta az FM Vadászati és Halászati Önálló Osztályával is. Talán sikerült a vitás kérdésekben az eltérő álláspontokat közelíteni egymáshoz. Szoros volt az elmúlt időszakban az OEE kapcsolata a természetvédelemmel és az úgynevezett „zöld” szervezetekkel is, ennek eredménye volt januárban a WWF-el és a MME-vel közösen tartott igen nagy érdeklődéssel fogadott „Erdőgazdálkodás és Természetvédelem” című konferencia, melynek közös állásfoglalása iránymutató a jövőre nézve.

Áprilisban tartottuk Kaszópusztán a szokásos évi titkári értekezletet, melyen felmerült az alapszabály módosítás szükségessége. Ebből kiindulva az elnökség *Kertész József* alelnök vezetésével egy alapszabályi módosító, előkészítő bizottságot hozott létre. A júniusi választmányi ülés pedig egyhangúlag úgy határozott, hogy 1994. évben, tavasszal a szokásos éves közgyűlésen kívül (amely egyben tisztújító közgyűlés is lesz), egy alapszabályi módosító közgyűlést kell tartanunk.

A rendelkezésemre álló idő rövidsége miatt a teljesség igénye nélkül csak a legfontosabb eseményeket ismertettem.

Ezek után, ha szűkszavúan is, néhány általános kérdésről is kell szólnom.

1. Az egyesületi szervezet és taglétszám alakulása

Az elmúlt év során az egyesület változatlanul 35 helyi csoportban működött. A szakosztályok száma 15-ről ismét 16-ra nőtt. Ugyanis az elmúlt évben, november 17-én szakosztályi jogállással megalakult az Erdészeti Szaporítványgyermelők Társasága. A korábbi taglétszám-csökkenés sajnos még mindig nem állt meg és az elmúlt évi 4585 fő 68 fővel 4517 főre csökkent.

2. A helyi csoportok és szakosztályok életéről folyamatosan tájékoztatást nyújtunk szaklapunkban. Az egyesület elnöksége egyébként is igyekszik szorosabbá tenni kapcsolatát a helyi csoportokkal azzal, hogy az elnökségi ülésekre rendszeresen meghívunk helyi csoporttitkárokat a kölcsönös szóbeli tájékoztatás érdekében. Az egyesületi élet motorjai és szürke eminenciái változatlanul a helyi csoporttitkárok. Önzelen munkájukat ezúton is köszönöm.

3. Néhány szó egyesületünk külkapcsolatairól

Az OEE korábban is hagyományosan jó külkapcsolatait czévben is tovább javultak. A cél az egyesületi tagság mind szélesebb rétegeinek lehetővé tenni a külföldi tanulmányutakon való részvételt, szakmai továbbképzést. Ezzel egyidejűleg külföldi csoportok fogadásával, szakmai tanulmányutak szervezésével segítjük elő kapcsolataink bővítését. Ennek érdekében angol, francia, német nyelven 700 példányban ismertető programot, propaganda anyagot küldtünk szét európai társégszerveletekhez. Az eredmény: 95 fő Thüringiából, Hannoverből 53 fő jött Magyarországra OEE által szervezett szakmai tanulmányútra. Jövőre is már több jelentkező van. A viszontmeghívások is szaporodnak. Részünkről 20 fő vett részt mjusban Bajorországban, egyhetes továbbképzésen, Norvégiába 1 fő egyetemi hallgató kapott ösztöndíjat, Németországban 5 fő szakközépiskolás vett részt kéthetes úton. Júniusban a „PRO SILVA” Kongresszuson Franciaországban 27 magyar erdész vett részt. Sok mindentől nem beszéltem, így a Mátrában rendezett nagysikerű 25. Európai Északi Síversenyről, melyen többszáz külföldi erdész vett részt, vagy a soproni WOOD TECH nagyrendezvényről, a kapolcsi fafaragó táborról stb., de ezekről szaksajtónk azt hiszem elég részletesen tájékoztatta a tagságot.

Kedves kollégák!

Úgy érzem, hogy itt és most, főtitkári kötelességem felhívni a figyelmet az elért eredmények mellett arra a sajnálatos jelenségre, ami az utóbbi időben egyre gyakrabban előfordul. Nevezetesen arra, hogy egyes kollégák névtelenül, vagy névvel ellátva, leveleket írogatnak minisztériumi vezetőknek, vagy politikusokhoz, országyűlési képviselőkhez fordulnak elsősorban személyi kinevezési ügyekben. Sokszor tisztességtelen rágalmatok szórva saját kollégáikra, ezzel az egész szakterületet, a magyar erdészetet járják le. Mondanom se kell, hogy eredményt nemigen érnek el, csak kárt okoznak a szakmának.

Minden ilyen levél mögött indító okként megtalálható az egyéni sértettség, vagy az anyagi haszonérdekltség ténye. Mindezt gyakran politikai mezbe burkolják, hogy hitelesebbnek lássék. Nyíltan és keményen ki kell mondani, hogy az anyagi és politikai haszonszerzés lelkületében ronthatja meg a szakmát. Tessék végre tudomásul venni, hogy a magyar erdők nem azért vannak, hogy abból esetleg, annak kárára is, egyes gatlástalan erdészek jól éljenek, hanem

azért, hogy a tíz millió magyar honpolgár közkinccse legyen. Erdünk emberi környezetünknek szerves részét alkotják, helyes szakmai kezelésükkel felelősséggel tartozunk honfitársainknak. Ennek a felelősségteljes erdész hivatástudatnak kell áthatnia mindannyiunk mindennapi munkálkodását. Mindennek a megvalósításában az OEE-nek kell vezérszerpepet vinnie.

Végül is, mi az amit tanulságul az elmúlt év történéseiből le lehet vonni? Elsősorban azt, hogy eredményt elérni csak közös, úgynevezett „csapatmunkával” lehet. Erre kell törekedni a jövőben is. Igen fontosnak tartom – és ezt már többször is elmondtam, de azt hiszem nem lehet elégszer elmondani –, hogy *csak önzetlen, etikus szakmai munkával lehet igazi eredményt elérni!* Mit értek ezen? Azt, hogy a régi rendszer és a megszokások által reánk kényszerített magatartásformánkon kell változtatni elsősorban. Háttérbe kell szorítani az ügyeskedést, az egyéni és csoportérdekeket szolgáló anyagi haszonszerzést. Vissza kell szorítani a sok helyen elszaporodott korrupciós folyamatokat, ugyanakkor helyre kell állítani a szakmai értelmiség erkölcsi és anyagi megbecsülését. Tudom, hogy mindez sokszor nagy lelkiértő kíván mindenkitől, de meggyőződésem, hogy csak ilyen módon juthatunk előre. Mindehhez alapos szaktudásra, széles látókörre, erkölcsi érzékkel párosult felelőség- és hivatástudatra van szükség.

Ezeknek a gondolatoknak a jegyében kérem a beszámoló jelentés elfogadását.

Elnök:

Megköszönöm főtitkárunk beszámolóját és felkérem dr. Anda Istvánt, az OEE Ellenőrző Bizottságának elnökét jelentése megtételére.

Tisztelt Közgyűlés, kedves Tagtársak!

Az Ellenőrző Bizottság az alapszabályban előírtak szerint végzte munkáját az elmúlt évben.

Vizsgáltuk a gazdálkodás szabályszerűségét, a határozatok rögzítését és betartását.

Megállapítottuk, hogy az egyesület munkájának adminisztratív rendje javult, a testületi határozatok rögzítésre és általános végrehajtásra kerülnek. Egyedül az új erdőtulajdonosokkal való kapcsolatfelvétel az a fontos terület, ahol a határozat végrehajtása elmaradt.

A tagnyilvántartások lassan rendeződnek, jelentős előrelépés történt e téren.

A gazdálkodás bizonylatolása szabályszerű. 1992-ben maga a gazdálkodás is megnyugtató. Az erről készült számszaki összeállítást az Erdészeti Lapokban részletesen látni fogják. Itt csak annyit, hogy 1992-ben 2800 eFt adózott eredmény képződött, amelynek fő forrása a tanulmányutak szervezésének tiszta bevétele. Az egyéni és jogi tagdíjakból befolyt bevételek nem fedezték az Erdészeti Lapok kiadását sem.

1993-ban várhatóan 2000 eFt körüli veszteség képződik, mert tanulmányutakból jóval kisebb tiszta bevételre lehet számítani és az Erdészeti Lapok kiadási költségeinek egy része 1992-ről 1993-ra húzódik át. E veszteség nem rendíti meg az egyesület anyagi helyzetét, miután az elmúlt években jelentős tartalék felhalmozására volt lehetőség. Amennyiben azonban az 1993-as tendencia 1994-ben is folytatódik, az egyensúlytalanság megváltoztatására döntéseket kell hozni.

	Bevétel terv	1992 tény	1993 terv
Egyéni tagdíj	2000	20432	2100
Jogi tagdíj	1500	1537	3000
Tanulmányutak tiszta bevétele	2291	5958	2660
Kamatbevételek	1500	2261	1500
Egyéb	-	*1197	*200
Összesen	7291	12996	9460
	Kiadások	1992	1993
	terv	tény	terv
Bér + járulék	1549	1843	1826
MTE SZ szolgáltatás + tagdíj	1250	1252	1475
Belföldi kiküldetés	234	131	431
Külföldi kiküldetés	200	233	250
Erdészeti Lapok	-4627	3975	**5248
Egyebek	1366	2130	***1767
Értéksökkenés	-	300	-
Adók	-	283	453
Adózott eredmény	-1935	2849	-2000

* Külföldi és belföldi támogatások, deviza eladás, könyv eladás, vendégszoba értékesítés bevétele.

** 1992-ről bizonyos költségek áthúzódtak 1993-ra.

*** Támogatások, tiszteletdíjak, nemzetközi tagdíjak és valamennyi egyéb költség.

Az egyesület munkájára is jellemző az, ami mai teljes átalakuló világunkra.

Sokan, sokfélét akarunk. Jó szándékkal, egyéni érdekektől természetesen nem teljesen függetlenül.

Az erdőgazdálkodás alapvető kérdésére még nem születtek meg a végleges válaszok. Sok az elvi bizonytalanság, hát még a gyakorlati.

Új gondolkodásra kell áttérni, a változó körülmények között kell új utakat keresni. Nem csoda, ha sokunkban nagy a türelmetlenség, gyakori az egymásnak feszülés.

Órizzuk meg mégis egymás tiszteletét, tegyük lehetővé a különböző vélemények megjelenését, legyünk nyitottak és türelmesek, ezzel szolgáljuk eredményesen a magyar erdőök és erdészek ügyét.

Elnök:

Megköszönöm dr. Anda Istvánnak, az Ellenőrző Bizottság elnökének jelentését.

Bejelentem, hogy küldöttközgyűlésünk határozatképes.

Kérem a tisztelt közgyűlést, értsen egyet a beszámoló jelentésekkel és fogadja el a főtitkári, illetve az Ellenőrző Bizottság elnökének jelentését.

Tisztelettel megkérdem, van-e kérdés, vagy hozzáférni való a két jelentéshez? Ha nincs, akkor felteszem a kérdést, elfogadja-e a tisztelt Küldöttközgyűlés a főtitkári és az ellenőrző bizottsági jelentést. Kérem, egyetértésüket a sárga küldöttgázolvány feltartásával szíveskedjenek jelezni.

Határozatilag kimondom, hogy a küldöttközgyűlés a főtitkári és az ellenőrző bizottsági jelentést egyhangúlag elfogadta. (Természetesen külön szavazás történt.)